

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ ฉบับพุทธศักราช 2521 เป็นต้นมา แนวการจัดการศึกษาได้ให้ความสำคัญของอาชีพมากขึ้น แต่สภาพความเป็นจริง การจัดการศึกษาดังกล่าว ไม่อาจดำเนินไปด้วยดี เนื่องด้วยปัญหาสำคัญดังกล่าวของอาจารย์ลาวัณย์ ถนองจันทร์ กล่าวไว้ในรายการสนทนากับชาวบ้านเมือง เรื่องการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ ณ. สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2525 (เต็มสิริ บุญสิงห์ ลาวัณย์ ถนองจันทร์ และวชิรญา บัวศรี โทรทัศน์ผู้ดำเนินรายการสนทนากับชาวบ้านเมือง) ว่า "ปัญหาการจัดการเรียนการสอนสรุปได้ 4 ประเภท คือ

1. ... ทัศนคติของครูและผู้ปกครองไม่เปลี่ยน ...
2. ... ครู ...
3. ... เครื่องมือ ...
4. ... เงิน ..."

และได้กล่าวถึงปัญหาที่แก้ได้ยากคือ "ครู" สรุปได้ความว่าเดิมโรงเรียนทุกโรงเรียนตั้งใจจะทำตามแผนการศึกษาชาติ แต่เมื่อจัดการเรียนการสอนไปแล้วปัญหาที่ตามมาคือ ครูผู้สอนวิชาอาชีพไม่มีและบรรจุใหม่ไม่ได้ เพราะตำแหน่งครูมีเกิน (ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานประมวณ) แต่ครูเหล่านี้เป็นครูผู้สอนวิชาสามัญ การแก้ปัญหาเรื่องครูนี้จึงจำเป็นต้องแก้ที่อัตราค่าจ้าง และในระยะที่รอปรับอัตราค่าจ้างอยู่ นี้ เราน่าจะแก้ปัญหานี้ได้โดยใช้สื่อการเรียนการสอนเข้าช่วย ซึ่งได้มีผู้ทำการวิจัยเรื่องนี้ไว้บ้างแล้ว เช่น

กาญจนา ทองกร (2518 : 32) ได้ทำการสร้างโปรแกรมสไลด์เรื่องการใช้เครื่องกลึงกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสมและนำมาทดลองสอน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม ๆ ละ 31 คน กลุ่มหนึ่งเรียนจากโปรแกรมสไลด์ อีกกลุ่มเรียนด้วยวิธีการสอนปกติ ผลการทดลองปรากฏว่าการเรียนจากโปรแกรมสไลด์ มีผลทำให้เกิดการ

เรียนรู้ดีกว่าการเรียนด้วยวิธีการสอนปกติ

บุญส่ง กุวารากุล (2519 : 25) ได้สร้างภาพยนตร์ 8 มิลลิเมตรซูเปอร์ สำหรับการสอนวิชาช่างเครื่องยนต์ นำไปทดลองสอนกับนักศึกษาในโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ ที่ 32 และ 33 พบว่าคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.01

สุนันต์ ภูพงษ์ (2524 : 36) ได้สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เรื่องเครื่องปั้นดินเผาสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเลือกเนื้อหาเรื่อง การขึ้นรูปทรง เครื่องปั้นดินเผา การแปรงประเภทเครื่องปั้นดินเผา และนำไปทดลองสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนมีความรู้เพิ่มขึ้น

เราจะเห็นได้ว่า สื่อการเรียนสไลด์-เทป ภาพยนตร์ และชุดการสอน ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้น นับว่ามีส่วนเสริมสร้างประสิทธิภาพทางการสอนได้ แต่อย่างไรก็ดี หลักสูตรเกี่ยวกับวิชาชีพเป็นวิชาที่มีองค์ประกอบในการเรียนเป็น 2 ขั้นตอนด้วยกัน (พิชัยศิริทัศน์กุล 2516 : 12; สัมคมอุตสาหกรรมศิลป์แห่งสหรัฐอเมริกา 1976 : 3; เอริล ซี. ฟันเดอเบอร์ก 1974 : 16) คือขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น ระเบียบวิธีลำดับเหตุการณ์และเกณฑ์ โดยศึกษาจากการที่ครูเป็นผู้แนะนำให้ก่อน ขั้นตอนที่ 2 นักเรียนลงมือกระทำเองตามคำแนะนำของครูในขั้นตอนที่ 1 สื่อการเรียนจะสามารถให้ความรู้ในระยะที่ 1 ได้ สิ่งแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนมีชั่วโมงการควบคุมการปฏิบัติงานได้มากกว่าเดิม อีกทั้งเนื้อหาที่จัดสอนแต่ละครั้งยังมีความเที่ยงตรงสูง กระทำซ้ำได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง แต่เพื่อความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมทางเศรษฐกิจของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกนำสื่อการเรียนประเภทสไลด์-เทป มาทำการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคะแนนการเรียนวิชาช่างไม้ระหว่างการสอนโดยใช้สไลด์-เทป กับการสอนด้วยการสาธิต
2. เพื่อสร้างสไลด์-เทป ประกอบการสอนวิชาช่างไม้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัมมนาดูงานของการวิจัย

คะแนนการ เรียนโดยใช้สไลด์- เทป ไม่แตกต่างจากคะแนนการ เรียนโดยวิธีการสำริด

ขอบเขตการวิจัย

1. ส่วนหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้ มุ่ง เปรียบเทียบคะแนนการ เรียนของนักเรียนโดยใช้แบบสังเกต ซึ่งสังเกตลำดับขั้นตอนการใช้ เครื่องมือของนักเรียน และวิธีการใช้ เครื่องมือ โดยมิได้ครอบคลุมถึงความถนัด ทักษะ ความสามารถในการแสดงออกและการตัดสินใจของนักเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเรียนวิชาช่าง-ไม้ 023 ตามหลักสูตรของสำนักงานโครงการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ความจำกัดของการวิจัย

คะแนนที่ได้จากการสังเกต ครอบคลุมเพียงลำดับขั้นตอนในการใช้ เครื่องมือ และวิธีการใช้ เครื่องมือเท่านั้น ไม่รวมถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงานและการบำรุงรักษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางการปรับปรุงวิธีสอนขึ้นอีกวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากวิธีสอนดั้งเดิม

2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทาง เสนอแนะสำหรับการสร้างสื่อการเรียนในเนื้อหา ลักษณะ เดียวกันกับที่ทำการวิจัย

คำจำกัดความในการวิจัย

สไลด์- เทป คือสไลด์ชุดที่ถ่ายทำเป็นเรื่องราวด้วยฟิล์มสไลด์สีขนาด 35 มม. คำบรรยายภาพจะถูกบันทึกไว้ในเทปพร้อมเสียงประกอบ

การสอนโดยใช้สไลด์- เทป คือการสอนโดยใช้สไลด์สีพร้อมกับเทปคำบรรยายเป็นสื่อการสอน

การล่อนด้วยการสำริด คือการล่อนที่ผู้ล่อนอธิบายชื่อชิ้นส่วนจากของจริงสำริดหรือการใช้ และอธิบายพร้อมสำริดประกอบถึงวิธีการรักษาความปลอดภัยและการบำรุงรักษา

วิชาช่างไม้ คือรายวิชา งอ.023 งานไม้ก่อสร้าง 21 ตามหลักสูตรของสำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้หลักสูตรของสำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มทดลอง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครสวรรค์ที่เรียนจากการล่อนโดยใช้สไลด์-เทป

กลุ่มควบคุม คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครสวรรค์ที่เรียนจากการล่อนด้วยการสำริด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย